

HVEM ER REDD FOR VIRGINIA WOOLF?

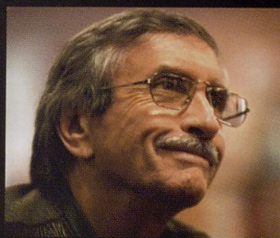

Av *Edward Albee*

Oversatt til nordnorsk av *Ragnar Olsen*

OM FORFATTEREN

Edward Albee, amerikansk dramatiker, er mest kjent for dramaet *Hvem er redd for Virginia Woolf?* Han har også blitt tildelt Pulitzerprisen tre ganger for *Balansegang* (1967), *Seascape* (1975) og *Tre høye kvinner* (1994). Hans verk

anses for å være velskrevne og mindre sympatiske analyser av det moderne liv. Albee har de senere år bodd i Greenwich Village i New York.

PÅ FILM OG SCENE

Who is afraid of Virginia Woolf? hadde premiere 13. oktober 1962 på Billy Rose Theatre (i dag Nederlander Theatre) i New York med Uta Hagen og Arthur Hill i hoved-

rollene. Stykket fikk priser fra både Tony Awards og New York Drama Critics' Circle for beste skuespill i 1962. Den kanskje gjeveste prisen av dem alle – Pulitzer-prisen – fikk teksten likevel ikke, på grunn av at den da ble oppfattet som både støtende og grov. Språkbruken er også mye av grunnen til at filmatiseringen fra 1966 heller ikke fikk noen Oscar. Likevel er det nettopp filmen med Elizabeth Taylor og Richard Burton i hovedrollene som åpnet øynene for det virkelig store publikummet.

Skuespillet har vært spilt over store deler av verden, også flere ganger på norske scener. Blant de sentrale oppsetningene er Nasjonalteatrets produksjon fra 1964 med Lillebil Ibsen, Odd Borg, Henki Kolstad og Ingrid Vardund i rollene og Oslo Nye Teaters oppsetning fra 2002 med Anne Krigsvoll, Dennis Storhøi, Nicolai Cleve Broch og Trine Wiggen i rollene. Det er første gang Hålogaland Teater setter opp *Hvem er redd for Virginia Woolf?*

HVORFOR ER DE NÅ SÅ REDD FOR VIRGINIA WOOLF?

I Disney-filmen fra 1933 synger de tre små grisene at de ikke er redd for den store, stygge ulven. Hos Edward Albee, derimot, har alle grunn til å være redde.

Tittelen på Edward Albees klassiker *Hvem er redd for Virginia Woolf?* kommer fra en omskrivning av den kjente amerikanske barnesangen *Hvem er redd for den store, stygge ulv?* eller *Who's afraid of the big bad wolf?*, som den heter på originalspråket.

Omskrivningen av barnesangen dukker i stykket første gang opp på festen til Marthas far. Ettersom handlingen skrider frem, kommer sangen stadig tilbake og blir en viktig faktor. Sangen har en sentral betydning fordi den binder begrepene barndom og voksen tilstand sammen. Barne-sangen gir oss sterke hint om at karakterene i fortellingen strever med å være voksne helt og fullt – fordi de oppfører seg som barn.

I Albees tekst legges det vekt på at både Martha og George og Nick og Honey er barnløse. Det til tross for at samtiden og samfunnet de lever i nærmest fordrer at man skal ha barn for å bli et akseptert og vellykket ektepar i USA på 1960-tallet. Videre forsterker barnesangen det faktum at ingen av parene klarer seg særlig godt på egenhånd; de er begge avhengige av foreldrenes gunst. George er mislykket som akademiker og han og Martha er avhengige av almisser fra Marthas far. På lik linje er Nick og Honey avhengige av pengene hun har etter sin far.

Det at barnesangen er omskrevet og at man nå er redd for Virginia Woolf i stedet for den store, stygge ulven, er også viktig. Virginia Woolf (1882–1941) var en innflytelsesrik britisk forfatter i mellomkrigstiden, som i ettertid er mest

kjent for å være del av den såkalte Bloomsburygruppen hvor også Sigmund Freud var med. I tillegg er hun kjent for sine psykiske problemer og at hun skrev vanskelig tilgjengelige tekster.

Ikke desto mindre var det innenfor det amerikanske akademiske miljøet på 1960-tallet oppfattet som viktig og riktig å «kunne sin Woolf». Edward Albee var kritisk til den politiske korrektheten, som han mente gjennomsyret akademia i USA på den tiden. Derfor får tittelen på den omskrevne barnesangen – og Albees teaterstykke – en ekstra klangbunn. Ingen ville erkjenne at de ikke forsto noe av Virginia Woolf, og samtidig var alle redde for å bli avslørt. Denne usikkerheten var kjennetegnende for den akademiske eliten, var forfatterens oppfatning.

HISTORIENS MEST BERØMTE NACHSPIEL

Hvordan påvirker livet i en familie oss? Hvordan klarer vi å leve i nære relasjoner med hverandre? Hvordan behandler vi de menneskene vi elsker? Og hva er nødvendig for å holde ut?

Disse spørsmålene er røde tråder gjennom årets repertoar her på Hålogaland Teater. Først ut er teaterhistoriens mest berømte nachspiel *Hvem er redd for Virginia Woolf?* skrevet av den amerikanske forfatteren Edward Albee i 1962.

Etter en fest på universitetet inviteres det nyinnflyttede paret Nick og Honey hjem til det middelaldrende ekteparet Martha og George. Det som i begynnelsen virker som en hyggelig etterpåfest utvikler seg fort til å bli en mørk affære der det unge paret blir lokkemat i et eksplosivt spill mellom Martha og George. Ydmykelsene vil ingen ende ta.

Albee var inspirert av Strinbergs ekteskapsdrama *Dødsdansen* da han skrev dette stykket. Det er et intrikat psykologisk spill med komplekse karakterer som gjør at stykket ligger høyt oppe på ønskelista hos mange skuespillere.

Når Hålogaland Teater for første gang spiller denne klassikeren, er det i en rå nordnorsk oversettelse av Ragnar Olsen. I hovedrollene som det alkoholiserede ekteparet finner vi teatrets egen Guri Johnson og den hjemkomne tromsøværingen Trond Peter Stamsø Munch. I registolen sitter tidligere teatersjef på Teater Ibsen, Anders T. Andersen, som selv er utdannet skuespiller.

Mye tyder på at det blir et nachspiel utenom det vanlige. Det er like morsomt som det er ubehagelig, like sexy som det er farlig.

Velkommen!

Nina Wester
Teatersjef

Nina Wester

ROLLELISTE

Martha Guri Johnson

George Trond Peter Stamsø Munch

Honey Trude Øines

Nick Marius Lien

PRODUKSJON

Inspisient Ingeborg Ugland

Scenemester Johan Bergstrøm

Lystekniker Ruben Johnsen

Lydtekniker Eivind Steinholm

Rekvisitør Linda Nilsen

Tekniker Ove Bråthen

Påkledere/Maskører Elbjørg Hanssen og Hege Nordnes

Kostymeansvarlig Gry Norberg

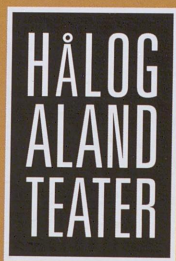
Sufflør Hilde Mikkelsen

VERKSTEDER

Trond Håvard Gamst, Kenneth André Johansen, Børge Kvaal,

Bjørn-Hugo Nilsen og Martin Eilertsen

PREMIERE
29. JANUAR
SCENE ØST

HVEM ER REDD FOR VIRGINIA WOOLF?

Av Edward Albee
Oversatt til nordnorsk av Ragnar Olsen

KUNSTNERISK TEAM

Regi/Scenografi Anders T. Andersen

Kostymedesign/Scenografiassistent Urd Maria Sørgaard

Lysdesign Øystein Heitmann

Dramaturg Tale Næss